

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU MÄÄRUS (suurkoda)

20. november 2017*

Ajutiste meetmete kohaldamine – Ajutiste meetmete kohaldamise taotlus – Direktiiv 92/43/EMÜ – Looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse – Direktiiv 2009/147/EÜ – Loodusliku linnustiku kaitse

Kohtuasjas C-441/17 R,

mille ese on ELTL artikli 279 ja Euroopa Kohtu kodukorra artikli 160 lõike 2 alusel 20. juulil 2017 esitatud ajutiste meetmete kohaldamise taotlus,

Euroopa Komisjon, esindajad: C. Hermes, H. Krämer, K. Herrmann ja E. Kružíková,

hageja,

versus

Poola Vabariik, esindajad: keskkonnaminister J. Szyszko ning B. Majczyna ja D. Krawczyk,

kostja,

EUROOPA KOHUS (suurkoda),

koosseisus: president K. Lenaerts, asepresident A. Tizzano (ettekandja), kodade presidendid R. Silva de Lapuerta, T. von Danwitz, J. L. da Cruz Vilaça, A. Rosas, C. G. Fernlund ja C. Vajda, kohtunikud E. Juhász, A. Arabadjiev, C. Toader, D. Šváby, M. Berger, A. Prechal ja E. Jarašiūnas,

olles ära kuulanud kohtujurist M. Wathelet',

on teinud järgmise

määruse

- 1 Euroopa Komisjon palub ajutiste meetmete kohaldamise taotluses, et Euroopa Kohus kohustaks Poola Vabariiki kuni Euroopa Kohtu sisulise kohtuotsuse tegemiseni peatama – välja arvatud ohu korral avalikule julgeolekule – aktiivse metsamajandamise meetmed elupaikades 91D 0 (rabametsad) ja 91E0 (lammimetsad pajude, paplite, leppade ja saarepuudega) ning rohkem kui saja aasta vanuste puistutega elupaigas 9170 (subkontinentaalne tamme-valgepöögimets), samuti valgeselg-kirjurähni (*Dendrocopos leucotos*), laanerähni (*Picoides tridactylus*), värbkaku (*Glaucidium passerinum*), karvasjalg-kaku (*Aegolius funereus*), herilaseviu (*Pernis apivorus*), väike-kärbsenäpu (*Ficedula parva*), kaelus-kärbsenäpu (*Ficedula albicollis*) ja õõnetuvi (*Colomba oenas*) elupaigas ning saproksüülsete mardikate – väikese punalamesklase (*Cucujus cinnaberinus*), *Boros schneideri*, *Phryganophilus*

* Kohtumenetluse keel: poola.

ruficollis'e, *Pytho kolwensis*'e, *Rhysodes sulcatus*'e ja *Buprestis splendens*'e – elupaikades ning peatama üle saja aasta vanuste surnud kuuskede äraviimise ja puude langetamise metsaraie laiendamise raames erikaitsealal PLC200004 Puszcza Białowieska (Poola, edaspidi „Puszcza Białowieska Natura 2000 ala“); need meetmed tulenevad Poola Vabariigi keskkonnaministri 25. märtsi 2016. aasta otsusest ja Lasy Państwowe (metsaamet, Poola) peadirektori 17. veebruari 2017. aasta otsuse nr 51 (edaspidi „otsus nr 51“) artikli 1 punktidest 2 ja 3.

- 2 See taotlus on esitatud seoses liikmesriigi kohustuste rikkumise hagiga, mille esitas komisjon ELTL artikli 258 alusel 20. juulil 2017, paludes tuvastada, et Poola Vabariik on rikkunud:
 - nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT 1992, L 206, lk 7; ELT eriväljaanne 15/02, lk 102), muudetud nõukogu 13. mai 2013. aasta direktiiviga 2013/17/EL (ELT 2013, L 158, lk 193) (edaspidi „elupaikade direktiiv“), artikli 6 lõikest 3 tulenevaid kohustusi, kuna Poola Vabariik kiitis 25. märtsil 2016 heaks Białowieża (Poola) metskonna metsamajandamiskava muudatuse ja rakendas selles muudatuses ette nähtud metsamajandusmeetmed, ilma et ta oleks kontrollinud, et see ei kahjusta Puszcza Białowieska Natura 2000 ala terviklikkust;
 - elupaikade direktiivi artikli 6 lõikest 1 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. novembri 2009. aasta direktiivi 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ELT 2010, L 20, lk 7), muudetud direktiiviga 2013/17 (edaspidi: „linnudirektiiv“), artikli 4 lõigetest 1 ja 2 tulenevaid kohustusi, kuna Poola Vabariik ei ole võtnud nõutavaid kaitsemeetmeid, mis vastavad elupaikade direktiivi I lisas loetletud looduslike elupaigatüüpide ja II lisas loetletud liikide ning linnudirektiivi I lisas loetletud lindude ja selles lisas nimetatata, kuid reeglipäraselt esinevate rändliikide ökoloogilistele vajadustele, mille jaoks on Puszcza Białowieska Natura 2000 ala määratud ühenduse tähtsusega alaks ja linnukaitsealaks;
 - elupaikade direktiivi artikli 12 lõike 1 punktidest a ja d tulenevaid kohustusi, kuna Poola Vabariik ei ole taganud selle direktiivi IV lisa punktis a loetletud saproksüülsete mardikate (väike punalamesklane (*Cucujus cinnaberinus*), *Buprestis splendens*, *Phryganophilus ruficollis* ja *Pytho kolwensis*) ranget kaitset, see tähendab keelanud nende tahtlikku tapmist ja häirimist ning paljunemis- või puhkepaikade kahjustamist või hävitamist Białowieża metskonnas, ning
 - linnudirektiivi artikli 5 punktidest b ja d tulenevaid kohustusi, kuna Poola Vabariik ei ole taganud selle direktiivi artiklis 1 viidatud linnuliikide, eelkõige valgeselg-kirjurähni (*Dendrocopos leucotos*), laanerähni (*Picoides tridactylus*), värbkaku (*Glaucidium passerinum*) ja karvasjalg-kaku (*Aegolius funereus*) kaitset, see tähendab taganud seda, et neid Białowieża metskonnas ei tapetaks, pesitsemise ja poegade üleskasvatamise ajal ei häiritaks ning nende pesi ja mune tahtlikult ei hävitataks, kahjustataks ega kõrvaldataks.
- 3 Komisjon on Euroopa Kohtu kodukorra artikli 160 lõike 7 alusel taotlenud ka käesoleva määruse punktis 1 mainitud ajutiste meetmete kohaldamist veel enne kostja seisukohtade esitamist, kuna on suur oht, et Puszcza Białowieska Natura 2000 ala elupaiku ja terviklikkust kahjustatakse tõsiselt ja pöördumatult.
- 4 Euroopa Kohtu asepresident rahuldab 27. juuli 2017. aasta määrusega komisjon vs. Poola (C-441/17 R, ei avaldata, EU:C:2017:622) selle taotluse ajutiselt kuni käesolevat ajutiste meetmete kohaldamise menetlust lõpetava kohtumääruse tegemiseni.
- 5 Poola Vabariik esitas 4. augustil 2017 oma kirjalikud seisukohad ajutiste meetmete kohaldamise taotluse kohta.
- 6 Euroopa Kohtu asepresident kuulas poolte suulised seisukohad ära 11. septembril 2017.

- 7 Selle ärakuulamise järel täiendas komisjon 13. septembril 2017 ajutiste meetmete kohaldamise taotlust, paludes Euroopa Kohtul määrata Poola Vabariigile karistusmaks, kui Poola Vabariik ei täida käesolevas menetluses määratud meetmeid.
- 8 Poola Vabariik taotles 19. septembril 2017, et komisjonil palutaks esitada tema täiendava taotluse aluseks olevad tõendid.
- 9 Komisjon esitas 21. septembril 2017 Euroopa Kohtu palutud tõendid.
- 10 28. septembril 2017 esitatud seisukohtades väitis Poola Vabariik, et komisjoni täiendav taotlus on vastuvõetamatu või vähemalt põhjendamatu.
- 11 Samades seisukohtades taotles Poola Vabariik Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 16 kolmandale lõigule tuginedes, et käesolev kohtuasi määrataks suurkojale.
- 12 Kuigi Euroopa Kohus ei ole kohustatud sellist taotlust rahuldama, kui see nagu antud juhul esitatakse alles menetluse väga hilises staadiumis (vt analoogia alusel kohtuotsus, 7.9.2006, Hispaania vs. nõukogu, C-310/04, EU:C:2006:521, punkt 23), andis Euroopa Kohtu asepresident taotluse siiski kodukorra artikli 161 lõike 1 alusel lahendamiseks Euroopa Kohtule, kes määras kohtuasja selle tähtsust arvestades kodukorra artikli 60 lõike 1 kohaselt suurkojale.
- 13 Poolte suulised seisukohad kuulati suurkojas ära 17. oktoobril 2017.

Õiguslik raamistik

Elupaikade direktiiv

- 14 Elupaikade direktiivi artikli 2 lõike 1 kohaselt on selle direktiivi eesmärk looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitsmisega kaasa aidata bioloogilise mitmekesisuse säilimisele liikmesriikide Euroopa territooriumil, kus kohaldatakse EL toimimise lepingut.
- 15 Direktiivi artikli 4 lõike 2 kolmandas lõigus on sätestatud:

„Ühenduse jaoks olulisteks aladeks valitud alade loetelu kinnitab komisjon artiklis 21 sätestatud korras, märkides alad, kus esineb üks või mitu esmatähtsat elupaigatüüpi või esmatähtsat liiki.“
- 16 Direktiivi artikli 6 lõigetes 1, 3 ja 4 on sätestatud:

„1. Liikmesriigid kehtestavad erikaitsealade suhtes vajalikud kaitsemeetmed, mille hulka kuuluvad vajaduse korral asjakohased kaitsekorralduskavad, mis on eraldi välja töötatud või lisatud muudesse arengukavadesse, ning asjakohased õiguslikud, halduslikud või lepingulised meetmed, mis vastavad aladel esinevate I lisa looduslike elupaigatüüpide ja II lisa liikide ökoloogilistele vajadustele.

[...]

3. Iga kava või projekti, mis ei ole otseselt seotud ala kaitsekorraldusega või ei ole selleks otseselt vajalik, kuid mis tõenäoliselt avaldab alale olulist mõju eraldi või koos muude kavade või projektidega, tuleb asjakohaselt hinnata seoses tagajärgedega, mida see ala kaitse-eesmärkidele avaldab. Pädevad siseriiklikud asutused annavad kavale või projektile kava või projekti tagajärgede hindamise järelduste alusel ning lõike 4 sätete kohaselt nõusoleku alles pärast seda, kui nad on kindlaks teinud, et see ei avalda asjaomase ala terviklikkusele negatiivset mõju, ja teevad seda vajaduse korral pärast avaliku arvamuse saamist.

4. Kui hoolimata negatiivsest hinnangust kava või projekti tagajärgedele ala suhtes ja alternatiivsete lahenduste puudumisel tuleb kava või projekt üldiste huvide seisukohast eriti mõjuvatel põhjustel, sealhulgas sotsiaalsetel või majanduslikel põhjustel siiski ellu viia, peab liikmesriik võtma kõik vajalikud asendusmeetmed, et tagada Natura 2000 võrgustiku üldise sidususe kaitse. Liikmesriik teatab komisjonile vastuvõetud asendusmeetmetest.

Kui asjaomasel alal esineb esmatähtsaid looduslikke elupaigatüüpe ja/või esmatähtsaid liike, võib kaaluda ainult neid seisukohti, mis on seotud rahva tervise või avaliku julgeolekuga, esmatähtsate soodsate tagajärgedega keskkonnale või komisjoni arvamuse kohaselt muude üldiste huvide seisukohast eriti mõjuvate põhjustega.“

17 Direktiivi artikli 12 lõike 1 punktides a ja d on sätestatud:

„1. Liikmesriigid võtavad vajalikke meetmeid, et kehtestada IV lisa punktis a loetletud loomaliikide range kaitse süsteem nende looduslikul levilal, keelates:

a) kõik nende liikide isendite looduses tahtliku püüdmise või tapmise viisid;

[...]

d) paljunemis- või puhkepaikade kahjustamise või hävitamise.“

Linnudirektiiv

18 Linnudirektiivi artiklis 1 on sätestatud:

„1. Käesolev direktiiv käsitleb kõikide looduslikult esinevate linnuliikide kaitset nende liikmesriikide Euroopa territooriumil, mille suhtes kohaldatakse asutamislepingut. See hõlmab nende liikide kaitset, hoidmist ja kontrolli ning kehtestab nende kasutamise eeskirjad.

2. Direktiivi kohaldatakse lindude, nende munade, pesade ja elupaikade suhtes.“

19 Direktiivi artikli 4 lõiked 1 ja 2 sätestavad:

„1. I lisa nimetatud liikide elupaikade kaitseks tuleb rakendada erimeetmeid, et kindlustada nende liikide säilimine ja paljunemine levikualal.

[...]

2. Liikmesriigid võtavad samalaadseid meetmeid I lisa nimetamata, kuid reeglipäraselt esinevate rändliikide ja nende pesitsus-, sulgimis- ja talvitusala ning rändepeatuspaiakade suhtes, pidades silmas nende kaitsmise vajadust geograafilistel maismaa- ja merealadel, kus käesolevat direktiivi kohaldatakse. Sel eesmärgil pööravad liikmesriigid erilist tähelepanu märgalade ja eelkõige rahvusvahelise tähtsusega märgalade kaitsele.“

20 Direktiivi artikli 5 punktid b ja d sätestavad:

„Ilma et see piiraks artiklite 7 ja 9 kohaldamist, võtavad liikmesriigid vajalikke meetmeid kõikide artiklis 1 osutatud linnuliikide üldise kaitsesüsteemi loomiseks, keelates eelkõige:

[...]

b) pesade ja munade tahtliku hävitamise või kahjustamise või pesade kõrvaldamise;

[...]

d) lindude tahtliku häirimise eriti pesitsemise ja poegade üleskasvatamise ajal, niivõrd kui selline häirimine on käesoleva direktiivi eesmärkide seisukohalt oluline“.

Vaidluse taust

- 21 Ajutiste meetmete kohaldamise taotlusest nähtub, et komisjon kinnitas 13. novembril 2007 Puszcza Białowieska Natura 2000 ala määramise elupaikade direktiivi artikli 4 lõike 2 kolmanda lõigu kohaselt „ühenduse tähtsusega“ alaks, kuna seal olid looduslikud elupaigad ning teatavate looma- ja linnuliikide elupaigad. See ala on määratud ka linnukaitsealaks vastavalt linnudirektiivile.
- 22 Nimetatud taotluse kohaselt on Puszcza Białowieska Natura 2000 alal üks Euroopa paremini säilinud loodusmetsi, millele on iseloomulik suur hulk surnud puid ja vanad, sealhulgas rohkem kui saja aasta vanused puud. Sellel territooriumil on väga hästi säilinud looduslikud elupaigad, mis on määratletud elupaikade direktiivi I lisa tähenduses „esmatähtsana“, nagu rabametsad (Natura 2000 kood 91D 0) ja lammimetsad pajude, paplite, leppade ja saarepuudega (Natura 2000 kood 91E0) ning muud „ühenduse tähtsusega“ alad, sealhulgas subkontinentaalne tamme-valgepöögimets (Natura 2000 kood 9170).
- 23 Arvestades surnud puude suurt hulka, mis on loodusmetsadele erinevalt majandatud metsadest iseloomulik, leidub Puszcza Białowieska Natura 2000 ala metsas palju saproksüülsete mardikate liike, nagu väike punalamesklane (*Cucujus cinnaberinus*), *Boros schneideri*, *Phryganophilus ruficollis*, *Pytho kolwensis* ja *Rhysodes sulcatus*, mis on loetletud elupaikade direktiivi II lisa ja IV lisa punktis a, ning linnuliike, mille elupaigaks on suremas või surnud kuused, sealhulgas kuuse-kooreüraskist (*Ips typographus*) koloniseeritud kuused, ja mis on loetletud linnudirektiivi I lisa, nagu valgeselg-kirjurähn (*Dendrocopos leucotos*), laanerähn (*Picoides tridactylus*), värbkakk (*Glaucidium passerinum*) ja karvasjalg-kakk (*Aegolius funereus*). Białowieża mets on selle loodusliku väärtuse tõttu kantud ka ÜRO Hariduse, Teaduse ja Kultuuri Organisatsiooni (UNESCO) maailmapärandi nimekirja.
- 24 Nagu komisjon ajutiste meetmete kohaldamise taotluses märgib, vastutavad 63 147 hektari suuruse Puszcza Białowieska Natura 2000 ala eest kaks erinevat üksust, st esiteks Białowieški Park Narodowy (Białowieża rahvuspark) direktor, kelle hallata on territoorium, mis moodustab 17% kogu ala territooriumist, ja teiseks metsamet, kelle hallata on Białowieża, Browski ja Hajnówka metskonnad. Białowieża metskond üksinda moodustab 19% ala pindalast.
- 25 Viidates kuuse-kooreüraski levikule, kiitis keskkonnaminister 25. märtsil 2016 heaks 9. oktoobril 2012 vastu võetud Białowieża metskonna metsamajandamiskava lisa (edaspidi „2016. aasta lisa“), et lubada selles metskonnas metsaraiet suurendada ning seni raiekeeluga aladel kasutada aktiivse metsamajandamise meetmeid, nagu sanitaarraie, metsa uuendamine ja noorendamine.
- 26 Pärast otsuse nr 51 tegemist alustati kuivanud ja kooreüraskist kahjustatud puude raiumisega Białowieża, Browski ja Hajnówka metskonnas, st ligikaudu 34 000 hektaril Puszcza Białowieska Natura 2000 alast.
- 27 Komisjoni sõnul on paljud teadlased ja keskkonnaorganisatsioonid seisukohal, et eelmises punktis mainitud metsamajandamise meetmed mõjutavad negatiivselt selliste looduslike elupaikade ning looma- ja linnuliikide elupaikade soodsa kaitsestaatuse säilitamist, mille kaitsmiseks on määratud Puszcza Białowieska Natura 2000 ala. Neil asjaoludel otsustas komisjon esitada ajutiste meetmete kohaldamise taotluse.

Ajutiste meetmete kohaldamise taotlus

- 28 Kodukorra artikli 160 lõikes 3 on sätestatud, et ajutiste meetmete kohaldamise taotluses tuleb märkida „hagi ese, kiireloomulisust põhjendavad asjaolud ning fakti- ja õigusväited, mis esmapilgul õigustavad taotletava ajutise meetme kohaldamist“.
- 29 Ajutisi meetmeid kohaldav kohtunik võib määrata ajutiste meetmete kohaldamise ainult siis, kui on tõendatud, et nende määramine on esmapilgul faktiliselt ja õiguslikult põhjendatud (*fumus boni iuris*), ning kui need on kiireloomulised selles mõttes, et tõsise ja korvamatu kahju vältimiseks hageja huvidele on vajalik, et need määrataks ja nende mõju avalduks enne põhimenetluses otsuse tegemist. Vajaduse korral kaalub ajutisi meetmeid kohaldav kohtunik ka asjassepuutuvaid huve (Euroopa Kohtu presidendi määrused, 24.4.2008, komisjon vs. Malta, C-76/08 R, ei avaldata, EU:C:2008:252, punkt 21, ja 10.12.2009, komisjon vs. Itaalia, C-573/08 R, ei avaldata, EU:C:2009:775, punkt 11, ning Euroopa Kohtu asepresidendi määrus, 3.12.2014, Kreeka vs. komisjon, C-431/14 P-R, EU:C:2014:2418, punkt 19).
- 30 Need tingimused on kumulatiivsed, mistõttu kui ka üks nendest tingimustest on täitmata, tuleb ajutiste meetmete kohaldamise taotlus jätta rahuldamata (Euroopa Kohtu presidendi määrused, 24.4. 2008, komisjon vs. Malta, C-76/08 R, ei avaldata, EU:C:2008:252, punkt 22, ja 10.12.2009, komisjon vs. Itaalia, C-573/08 R, ei avaldata, EU:C:2009:775, punkt 12).

Fumus boni iuris

- 31 *Fumus boni iuris*'e tingimus on täidetud siis, kui ajutiste meetmete kohaldamise menetluse staadiumis on olemas oluline õiguslik või faktiline vaidlus, mille lahendus ei ole ilmselge, nii et esmapilgul ei ole põhimenetluses lahendatav hagi või apellatsioonkaebus arvestatava aluseta (vt selle kohta Euroopa Kohtu presidendi määrused, 13.6.1989, Publishers Association vs. komisjon, 56/89 R, EU:C:1989:238, punkt 31, ja 8.5.2003, komisjon vs. Artegoda jt, C-39/03 P-R, EU:C:2003:269, punkt 40, ning Euroopa Kohtu asepresidendi määrus, 3.12.2014, Kreeka vs. komisjon, C-431/14 P-R, EU:C:2014:2418, punkt 20).
- 32 Antud juhul väidab komisjon, et kooreüraskist kahjustatud puude, peamiselt kuuskede langetamine, surnud või suremas puude või puidu ja rohkem kui saja aasta vanuste puistute koristamine ning metsa uuendamine Puszcza Białowiecka Natura 2000 alal, mida tehti 2016. aasta lisa ja otsuse nr 51 alusel (edaspidi „aktiivse metsamajandamise meetmed“), on mitmes aspektis liidu õigusega vastuolus.
- 33 Esiteks, 2016. aasta lisa vastuvõtmine ei ole kooskõlas elupaikade direktiivi artikli 6 lõikega 3. Nimetatud lisa on selle sätte tähenduses „kava“, mistõttu oleksid Poola asutused pidanud enne selle vastuvõtmist valdkonna usaldusväärseimatest teadusandmetest lähtudes tegema kindlaks, et see ei kahjusta Puszcza Białowiecka Natura 2000 ala terviklikkust. Otsustamisprotsessi üheski etapis ei võtnud need asutused arvesse paljude teadusorganisatsioonide arvamust, millest nad aga teadlikud olid ja mille kohaselt võivad kõnesolevad meetmed ala kahjustada. Lisaks võtsid Poola asutused 2016. aasta lisaga just nimelt aktiivse metsamajandamise meetmeid, mille välistamist oli seni peetud selle ala kaitsemeetmeks, kuigi kooreüraski tegevust ehk kuuskede koloniseerimist ja selle levikut ei saa pidada ohuks kaitstud elupaikadele.
- 34 Teiseks, komisjoni sõnul on aktiivse metsamajandamise meetmed elupaikade direktiivi artikli 6 lõikega 1 ning linnudirektiivi artikli 4 lõigetega 1 ja 2 vastuolus, sest need takistavad elupaikade direktiivi I lisas ette nähtud elupaikade kaitsemeetmeid või muudavad need mõjutuks; nimetatud elupaikade hulka kuuluvad rabametsad (Natura 2000 kood 91D 0), lammimetsad pajude, paplite, leppade ja saarepuudega (Natura 2000 kood 91E0) ning subkontinentaalne tamme-valgepöögimets (Natura 2000 kood 9170), mis on elupaigaks selle direktiivi II lisas loetletud loomaliikidele, sealhulgas saproksüülsetele mardikatele, nagu väike punalamesklane (*Cucujus cinnaberinus*), *Boros schneideri*,

Buprestis splendens, *Pytho kolwensis*, *Rhysodes sulcatus* ja *Phryganophilus ruficollis*, ning linnudirektiivi I lisas loetletud linnuliikidele, nagu valgeselg-kirjurähn (*Dendrocopos leucotos*), laanerähn (*Picoides tridactylus*), värbkakk (*Glaucidium passerinum*) ja karvasjalg-kakk (*Aegolius funereus*), ning vastavalt komisjoni täpsustusele 11. septembri 2017. aasta kohtuistungil, ka herilaseviu, väike-kärbsenäpp, kaelus-kärbsenäpp ja õõnetuvi. Seoses sellega väidab komisjon, et kõnesolevate metsamajandamise meetmete elluviimisega eiratakse asjaomaste elupaikade kaitsemeetmeid, mis soovitavad „kõigi metsamajandamise meetmete välistamist“, „vähemalt 10% ulatuses üle saja-aastastest puudest koosnevatel puhtpuistutel metsamajandamise meetmete välistamist“, „surnud puude säilitamist“ ning „üle saja aasta vanuste surnud kuuskede säilitamist kuni nende täieliku minaraliseerumiseni“.

- 35 Kolmandaks, komisjoni sõnul toovad aktiivse metsamajandamise meetmed kaasa eelmises punktis mainitud saproksüülsete mardikate elupaikade halvenemise ja hävitamise ning seega isendite suremise, mis on elupaikade direktiivi artikli 12 lõike 1 punktide a ja d rikkumine.
- 36 Neljandaks, eelöeldu kehtib ka teatavate linnudirektiivi I lisas loetletud linnuliikide puhul. Sellised metsamajandamise meetmed nimelt mitte ainult et ei takista linnupesade ja munade hävitamist ja kahjustamist ning lindude häirimist eeskätt pesitsemise ajal, vaid nad võivad seda isegi põhjustada, rikkudes niiviisi direktiivi artikli 5 punktides b ja d sätestatud keelde.
- 37 Poola Vabariik väidab vastu, et komisjon ei ole suutnud tõendada, et need etteheited oleksid esmapilgul põhjendatud. Ta märgib eelkõige, et tegelikult põhinevad need etteheited eeldustel ja kaalutlustel, mis ei võta arvesse arvukaid teaduslikke arvamusi, milles on väljendatud komisjoni seisukohale vastupidist seisukohta.
- 38 Tuleb tõdeda, et komisjoni esitatud argumendid ei tundu esmapilgul põhjendamatud ning seega ei saa välistada, et aktiivse metsamajandamise meetmed ei vasta elupaikade direktiivist ja linnudirektiivist tulenevatele kaitseõuetele.
- 39 Nimelt piisab esimese hagiväite puhul märkimisest, et ühelt poolt ei ole Poola Vabariik käesolevas ajutiste meetmete kohaldamise menetluses eitanud tõsiasja, et Poola asutused ei ole valdkonna usaldusväärseimast teadusandmetest lähtudes kindlaks teinud, et aktiivse metsamajandamise meetmed ei kahjusta Puszcza Białowieska Natura 2000 ala terviklikkust. Teiselt poolt paneb asjaolu, et poolte viidatud teaduslikud arvamused ei ole ühtsed, ajutisi meetmeid kohaldavale kohtunikule, kelle hinnang on paratamatult kokkuvõtlik (vt selle kohta Euroopa Kohtu presidendi määrus, 31.7.2003, *Le Pen vs. parlament*, C-208/03 P-R, EU:C:2003:424, punkt 97), kohustuse mitte pidada komisjoni argumente alusetuks.
- 40 Seoses sellega on Euroopa Kohus juba otsustanud, et kavale võib anda loa elupaikade direktiivi artikli 6 lõike 3 tähenduses vaid tingimusel, et pädevad asutused on pärast kõigi selliste asjaomase kava või projekti aspektide väljaselgitamist, mis võivad eraldivõetuna või koostoimes teiste kavade või projektidega kahjustada asjaomase ala kaitse-eesmärke, ning parimate teadussaavutustega arvestades kindlaks teinud, et see ei avalda asjaomase ala terviklikkusele püsivat negatiivset mõju. Nii on see juhul, kui teaduslikust seisukohast ei ole mingisugust põhjendatud kahtlust sellise mõju puudumise osas (kohtuotsus, 11.4.2013, *Sweetman jt*, C-258/11, EU:C:2013:220, punkt 40 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 41 Teiste hagiväidete põhjendamiseks esitatud argumentide kohta olgu märgitud, et kuigi Poola Vabariik püüab neile argumentidele vastates tõendada, et aktiivse metsamajandamise meetmete rakendamisega on kiire, ei ole tema esitatud argumendid piisavad, et tõendada elupaikade direktiivi artikli 6 lõike 1 ja artikli 12 lõike 1 punktide a ja d ning linnudirektiivi artikli 4 lõigete 1 ja 2 ning artikli 5 punktide b ja d rikkumist käsitlevate argumentide alusetust.

42 Sellest järeldub, et arvestades ka ettevaatusprintsipi, mis on ETL artikli 191 lõike 2 esimese lõigu kohaselt üks Euroopa Liidu keskkonnapoliitika kaitstuse kõrge taseme eesmärgi alustest ning millest lähtuvalt tuleb liidu keskkonnakaitsealaseid õigusakte tõlgendada (vt selle kohta Euroopa Kohtu presidendi määrus, 10.12.2009, komisjon vs. Itaalia, C-573/08 R, ei avaldata, EU:C:2009:775, punkt 24 ja seal viidatud kohtupraktika), tuleb asuda seisukohale, et põhimenetluses lahendatav hagi ei ole esmapilgul arvestatava aluseta.

Kiireloomulisus

43 Kiireloomulisuse tingimusega seoses tuleb meenutada, et ajutiste meetmete kohaldamise menetluse eesmärk on tagada tulevikus tehtava lõpliku otsuse täieulatuslik toime, vältimaks lünka Euroopa Kohtu tagatud õiguskaitstes. Selle eesmärgi saavutamiseks tuleb hinnata kiireloomulisust selle järgi, kas ajutine meede on vajalik, et hoida ära tõsise ja korvamatu kahju tekkimine ajutisi meetmeid taotlevale poolele (Euroopa Kohtu presidendi määrused, 24.4.2008, komisjon vs. Malta, C-76/08 R, ei avaldata, EU:C:2008:252, punkt 31, ja 10.12.2009, komisjon vs. Itaalia, C-573/08 R, ei avaldata, EU:C:2009:775, punkt 17).

44 Pool, kes tugineb tõsise ja korvamatu kahju tekkimisele, peab sellist kahju tõendama. Kuigi siinkohal ei nõuta, et kahju vältimatus on tõendatud absoluutse kindlusega, vaid piisab, kui kahju tekkimist saab piisava tõenäosusega ette näha, tuleb hagejal ikkagi tõendada asjaolusid, mis annavad alust arvata, et kahju tekib (Euroopa Kohtu presidendi määrused, 24.4.2008, komisjon vs. Malta, C-76/08 R, ei avaldata, EU:C:2008:252, punkt 32, ja 10.12.2009, komisjon vs. Itaalia, C-573/08 R, ei avaldata, EU:C:2009:775, punkt 18).

45 Antud juhul väidab komisjon, et aktiivse metsamajandamise meetmed võivad tekitada keskkonnale tõsist ja korvamatut kahju.

46 Eelkõige on korvamatu kahju, mis tuleneks vanade ja surnud puude, sealhulgas kasvavate, kuid suremas puude langetamisest ja koristamisest, sest kui sellised metsamajandamise meetmed on juba rakendatud, ei ole nendest mõjutatud alade algset seisundit enam võimalik taastada. Lisaks võib selliste meetmete jätkamisel nendest mõjutatud puistute struktuur ja funktsioneerimine asjaomastes elupaikades oluliselt muutuda ning nende endist olukorda ei saa taastada hüvitisega ega muus vormis kompensatsiooniga. Järelikult on selliste meetmete tagajärjeks looduse metsa pöördumatu muutumine majandatavaks metsaks, millega kaasneb haruldaste liikide elupaikade kadumise oht.

47 Kahju on tõsine ka seetõttu, et 2016. aasta lisas nähti ette raiemahu suurendamine aastaks 2021 kuni 188 000 m³, samas kui aastaks 2012 oli selleks määratud 63 471 m³. Alates 2017. aasta algusest on Białowieża metsas raie tulemusel saadud kokku üle 35 000 m³ puitu, sealhulgas 29 000 m³ kuusepuitu, ning raied puudutasid 29 000 puud. Saja aasta vanuste puistute raie tulemusel saadi kuni 2017. aasta maikuuni Białowieża, Browski ja Hajnówka metstkonnas üle 10 000 m³ puitu. Keskkonnaministeerium ise täpsustas, et aktiivse metsamajandamise meetmeid rakendatakse Białowieża metsas 34 000 hektaril. Need meetmed kahjustavad vähestest Euroopa looduse metsadest ühe puhul selle algse iseloomu säilitamist ja seetõttu selle terviklikkust, mille kaitse on aga esmatähtis.

48 Taotletud ajutiste meetmete kiireloomulisuse eitamiseks väidab Poola Vabariik vastu, et komisjon ise ei ole ilmutanud käesoleva asja menetlemisel vajalikku hoolsust, sest pärast vastuse saamist märgukirjale esitas komisjon põhjendatud arvamuse alles üheksa kuu möödudes. Pealegi on aktiivse metsamajandamise meetmeid rakendatud kõnesoleval alal üle saja aasta ning nende viivitamatut peatamist ei õigusta miski, eriti kuna 2016. aasta lisas ette nähtud metsaraie mahud on palju väiksemad kui eelmistel aastatel.

- 49 Lisaks on tõendamata komisjoni väide, et aktiivse metsamajandamise meetmed põhjustavad tõsist ja korvamatut kahju. Vastupidi – nende meetmete peatamisel ja kuuse-kooreüraski levikul oleks Białowieża metsa ökosüsteemile märkimisväärne negatiivne mõju. See halvendaks oluliselt ja püsivalt Puszcza Białowieska Natura 2000 alal kaitstavate väärtuslike looduslike elupaikade, eelkõige subkontinentaalse tamme-valgepöögimetsa kaitsestaatust.
- 50 Aktiivse metsamajandamise meetmed on tegelikkuses säästva metsamajandamisega seotud kaitsemeetmed ning on seetõttu samalaadsed, kui teistes liikmesriikides rakendatud meetmed. Pealegi piirduvad need vaid osaga Puszcza Białowieska Natura 2000 ala territooriumist ega puuduta selle rangelt kaitstud osa.
- 51 Seoses komisjoni osundatud teadusuuringutega, mis käsitlevad nende meetmete kahjulikkust, märgib Poola Vabariik, et teiste autoriteetsete uuringute kohaselt muudaks just kuuse-kooreüraski leviku Białowieża metsas piiramata jätmine väga tõenäoliseks tõsise ja korvamatu kahju tekkimise looduslikele elupaikadele ning looma- ja linnuliikide elupaikadele, mille kaitsmiseks on määratud Puszcza Białowieska Natura 2000 ala. Poola Vabariik täpsustab sellega seoses, et enamik Białowieża metsast kogutud andmetel põhinevaid teaduslikke arvamusi osutavad vajadusele piirata kuuse-kooreüraski levikut, samas kui vastupidise sisuga arvamused põhinevad enamasti teistest ökosüsteemidest pärinevatel andmetel ega võta seetõttu arvesse Białowieża metsa eripära ja unikaalsust.
- 52 Poola Vabariik toonitab, et Białowieża metsas otsustati kohaldada kahte alternatiivset elupaikade kaitsemeetet. Esimest meetet, see tähendab aktiivse kaitsetegevuse, eelkõige puude langetamise ning surnud ja kooreüraskist kahjustatud puude äraviimise keelustamist, rakendatakse praegu ulatuslikul alal sellest metsast. Seevastu teist meetet, mis seisneb aktiivse kaitsetegevuse elluviimises, rakendatakse vaid teatavates Białowieża, Browski ja Hajnówka metskonna osades. Mis puudutab konkreetsemalt Białowieża metskonda, siis vastavalt 2016. aasta lisale on kõnealune kaitsetegevus välistatud 58% selle metskonna territooriumist, samas kui selle metskonna osa, mida kõnealune kaitsetegevus puudutab, on vaid 5,4% Puszcza Białowieska Natura 2000 ala kogupindalast.
- 53 Poola Vabariik leiab, et arvestades andmeid, mis puudutavad valgeselg-kirjurähni (*Dendrocopos leucotos*), laanerähni (*Picoides tridactylus*), värbkaku (*Glaucidium passerinum*) ja karvasjalg-kaku (*Aegolius funereus*) praegust populatsiooni, ei kujuta aktiivse metsamajandamise meetmete võimalik negatiivne mõju endast ohtu nende liikide populatsioonile. Praegu võib täheldada hoopis selle populatsiooni suurenemist.
- 54 Kiireloomulisuse hindamise raames tuleb sellega seoses meenutada, et ajutiste meetmete kohaldamise menetlus ei ole mõeldud keerukate ja ülimalt vaidlust tekitavate asjaolude tuvastamiseks. Ajutisi meetmeid kohaldaval kohtunikul puuduvad vahendid nõutava kontrolli tegemiseks ning paljudel juhtudel oleks tal väga raske seda õigel ajal teha (Euroopa Kohtu presidendi määrused, 24.4.2008, komisjon vs. Malta, C-76/08 R, ei avaldata, EU:C:2008:252, punkt 36, ja 10.12.2009, komisjon vs. Itaalia, C-573/08 R, ei avaldata, EU:C:2009:775, punkt 22).
- 55 Veel olgu meenutatud, et üksnes tõsise ja korvamatu kahju olemasolu hindamise eesmärgil peab ajutisi meetmeid kohaldav kohtunik lähtuma sellest, et ajutiste meetmete kohaldamise taotleja esitatud sisulised nõuded võidakse rahuldada. Tõsine ja korvamatu kahju, mille tõenäoline tekkimine peab olema tõendatud, oleks sellisel juhul nimelt kahju, mis teatud juhtudel võiks tuleneda taotletud ajutise meetme kohaldamisest keeldumisest, kui põhimenetluses esitatud hagi osutub pärast seda edukaks; seda kahju tuleb hinnata sellest eeldusest lähtuvalt, ilma et ajutisi meetmeid kohaldav kohtunik võtaks sellega mis tahes seisukoha sisuliste väidete põhjendatuse suhtes (vt selle kohta Euroopa Kohtu asepresidendi määrused, 19.12. 2013, komisjon vs. Saksamaa, C-426/13 P(R), EU:C:2013:848, punktid 51 ja 52, ning 14.1.2016, AGC Glass Europe jt vs. komisjon, C-517/15 P-R, EU:C:2016:21, punkt 30).

- 56 Kiireloomulisuse tõendamiseks väidab komisjon, et aktiivse metsamajandamise meetmetel – mille rakendamist Poola Vabariik ei eita – on negatiivne mõju elupaikadele, mis koosnevad peamiselt vanadest suremas või surnud puudest, mis võivad olla kooreüraskist kahjustatud.
- 57 Kuna meetmed seisnesid just nende puude äraviimises, siis on väga tõenäoline, et need meetmed mõjutavad kirjeldatud elupaiku. See nähtub ka asjaolust, et kuni 2016. aasta lisa vastuvõtmiseni oli üks nende elupaikade kaitsemeetmetest just sellise tegevuse keelamine teatud aladel.
- 58 Pealegi ei eita Poola Vabariik fakti, et aktiivse metsamajandamise meetmed võivad esiteks lühiajaliselt muuta elupaikade direktiivi I lisas loetletud looduslikke elupaiku, nagu rabametsad (Natura 2000 kood 91D 0), lammimetsad pajude, paplite, leppade ja saarepuudega (Natura 2000 kood 91E0) ja subkontinentaalsed tamme-valgepöögimetsad (Natura 2000 kood 9170), ning selle direktiivi II lisas ja IV lisa punktis a loetletud kaitsealuseid loomaliike, nagu saproksüülsed mardikad, ning teiseks mõjutada linnudirektiivi I lisas loetletud linnuliike, eelkõige laanerähni (*Picoides tridactylus*), valgeselg-kirjurähni (*Dendrocopos leucotos*), värbkakku (*Glaucidium passerinum*) ja karvasjalg-kakku (*Aegolius funereus*).
- 59 Selline mõju võib liidu huve ja ühist pärandit tõsiselt ja korvamatult kahjustada. Vanade ja surnud puude, sealhulgas kasvavate, kuid suremas puude langetamise ja koristamise tõttu tekkinud kahju ei saa hiljem, Poola Vabariigile komisjoni poolt ette heidetud rikkumiste tuvastamise korral enam korvata, sest sellistest meetmetest mõjutatud alade algse seisundi taastamine on ilmselgelt võimatu, nagu komisjon õigesti märgib. Komisjoni osutatud kahju tõsidust tõendab asjaolu, et nende meetmete ulatust ja intensiivsust arvestades võib nende jätkamine kaasa tuua suurel alal loodusmetsa pöördumatu muutumine majandatavaks metsaks, mille tõttu võivad kaduda haruldaste liikide, sealhulgas arvukate väljasuremisohus mardikaliste ja linnuliikide elupaigad. Isegi kui pooled ei ole üksmeelel küsimuses, kas äraviidud puidu kogus on suurem või väiksem kui 2016. aasta lisaga tehtud muudatuse eelsel ajal, on käesolevas ajutiste meetmete kohaldamise menetluses kiireloomulisuse tingimuse hindamiseks piisav, kui märkida, et Poola Vabariigi enda poolt oma kirjalikes seisukohtades esitatud andmetest nähtuvalt võib see kogus ulatuda kuni 188 000 m³, mis tähendab metsaraie suurt mahtu.
- 60 Nagu käesoleva määruse punktis 42 meenutatud, tuleb liidu keskkonnakaitsealaseid õigusakte tõlgendada ettevaatusprintsipiist lähtuvalt.
- 61 Sellest järeldub, et kuivõrd esmapilgul puuduvad teaduslikud andmed, mis väljaspool põhjendatud kahtlust välistaksid aktiivse metsamajandamise meetmete kahjuliku ja pöördumatu mõju Puszcza Białowieska Natura 2000 alal kaitstavatele elupaikadele, mida on mainitud komisjoni hagis, siis tuleb asuda seisukohale, et komisjoni taotletavate ajutiste meetmete kiireloomulisus on tõendatud.

Huvide kaalumine

- 62 Vastavalt käesoleva määruse punktis 29 meenutatud kohtupraktikale tuleb veel kindlaks teha, kas huvide kaalumise räägib taotletud ajutiste meetmete kohaldamise või taotluse rahuldamata jätmise kasuks.
- 63 Komisjoni sõnul kaalub eelkõige ettevaatusprintsipi arvestades avalik huvi Puszcza Białowieska Natura 2000 ala looduslike elupaikade ja loodusmetsade liikide soodsa kaitsestaatuse säilitamise vastu üles Poola Vabariigi huvi võidelda kuuse-kooreüraski vastu.
- 64 Kõigepealt olgu märgitud, et 2016. aasta lisaga tehtud muudatuse eelsel ajal kehtinud metsamajandamiskavas ei peetud kuuse-kooreüraski levikut ohuks selle ala elupaikade kaitsestaatusele ega peetud puistute langetamise ja kooreüraskist kahjustatud kuuskede äraviimise kaudu toimuvat

kuuse-kooreüraski vastast võitlust sobivaks kaitsemeetmeks. Vastupidi – sellest metsamajandamiskavast nähtub, et kooreüraskist kahjustatud kuuskede äraviimine ohustab karvasjalg-kaku (*Aegolius funereus*), värbkaku (*Glaucidium passerinum*) ja laanerähni (*Picoides tridactylus*) elupaiku.

- 65 Arvestades teaduse hetkeseisu, tuleb kuuse-kooreüraski levikuetappe pidada vanade kuuse-segametsade elutsükli osaks. Teadusuuringute kohaselt ei ole soovitatav metsades, mille peamine funktsioon on bioloogilise mitmekesisuse säilimine ja kaitsmine, aktiivselt võidelda kuuse-kooreüraski leviku vastu kahjustatud puude ja kuivanud puude massilise langetamisega. See ei kehti majandatud metsade puhul, mille seisundi hindamise kriteeriumiks on puistute kvaliteet ja nendest saadava tooraine kaubanduslik väärtus, mistõttu oleks kuuse-kooreürask sellisel juhul kahjur.
- 66 Komisjon rõhutab, et aeg-ajalt toimuv kuuse-kooreüraski levik ei kahanda kuidagi Białowieža metsa külgetõmbavust puhkealana, turismi sihtkohana või maastikuna.
- 67 Poola Vabariik väidab omalt poolt, et 2016. aasta lisa ei võetud vastu ei majanduslike huvide tõttu ega ainult eesmärgil võidelda metsavarude tavalise haldamise raames kuuse-kooreüraski vastu. Selle liikmesriigi sõnul on nimetatud lisa ainus eesmärk vähendada ohtu, et Białowieža metsa looduslikud elupaigad halveneivad.
- 68 Kui Poola asutused kohaldavad kahte alternatiivset kaitsemeetet, millest üks on aktiivne ja teine passiivne, siis komisjon kavatses hoopis elupaikade kaitsmise tingimused kogu liidus ühtlustada, eelistades üksnes passiivset kaitsemeetet, olenemata prognoositavast keskkonnamõjust.
- 69 Poola Vabariigi sõnul võib aktiivse metsamajandamise meetmete peatamine tuua kaasa liidu ja Poola õiguse alusel kaitstavate oluliste looduslike elupaikade hävimise, mis võib tekitada keskkonnale korvamatut kahju.
- 70 Seega oleks vastavalt Poola õigusele – mis näeb ette hüvitamiskohustuse juhul, kui mets kaotab oma staatuse metsamaana – aktiivse metsamajandamise meetmete peatamisest tulenev keskkonnakahju 3 240 000 000 Poola zlotti (s.o ligikaudu 757 000 000 eurot).
- 71 Poola Vabariik lisab, et nende meetmete peatamine võib põhjustada sotsiaalset ja majanduslikku kahju (mida on võimatu arvuliselt kindlaks määrata), sest läheduses elavatel inimestel oleks keelatud mitmesugune majanduslik tegevus, millega nad praegu Białowieža metsas tegelevad, nagu alusmetsa raie või mee tootmine.
- 72 Seoses sellega olgu märgitud, et poolte esitatud asjaoludest nähtuvalt on huvid, mida tuleb kaaluda, esiteks käesoleva määruse punktis 1 nimetatud elupaikade ja liikide kaitsmine võimaliku ohu eest, mida kujutavad endast aktiivse metsamajandamise meetmed, ning teiseks huvi vältida Białowieža metsa looduslike elupaikade halvenemist, mis on seotud kuuse-kooreüraski levikuga.
- 73 Kui komisjon viitab põhjendatult ohule, et need meetmed tekitavad tõsist ja korvamatut kahju paljudele elupaikadele, siis Poola Vabariik piirdub kinnitamisega, et neid meetmeid on vaja eeskätt võitlemiseks kuuse-kooreüraski leviku vastu ja seega Puszca Białowieska Natura 2000 alal kaitstavate looduslike elupaikade – millest ta mainib vaid subkontinentaalseid tamme-valgepöögimetsi – kaitse tagamiseks.
- 74 Poola Vabariik ei täpsusta, mis põhjusel võiks nende meetmete peatamine kuni põhimenetluses kohtuotsuse kuulutamiseni, seega tõenäoliselt vaid mõneks kuuks käesoleva määruse kuupäevast, tekitada sellele elupaigale tõsist ja korvamatut kahju.
- 75 Poola Vabariigi mainitud asjaolu, et aktiivse metsamajandamise meetmed puudutavad vaid piiratud osa Puszca Białowieska Natura 2000 alast, ei toeta selle liikmesriigi esitatud seisukohta, vaid kalduvad pigem tugevdama komisjoni seisukohta, et nende meetmete ajutine peatamine ei tekita sellele alale mingit tõsist kahju.

- 76 Aktiivse metsamajandamise meetmetel on küll ilmselgelt otsene mõju komisjoni mainitud elupaikadele, kuid nende peatamisel on subkontinentaalsetele tamme-valgepöögimetsadele vaid kaudne mõju, mis sõltub kuuse-kooreüraski leviku tegelikust ulatusest ja selle kahjulikkusest. Kuna need meetmed kuuluvad metsavarude tavalise haldamise juurde, nagu Poola Vabariik märgib, siis ei saa nende peatamisel vaid mõneks kuuks alates käesoleva määruse kuupäevast olla sama kahjulikku mõju kui nende meetmete jätkamisega teistele elupaikadele avaldatav mõju. Igatahes ei ole Poola Vabariik selgitanud, millistest asjaoludest lähtuvalt ta väidab, et aktiivse metsamajandamise meetmete peatamine põhjustaks subkontinentaalsete tamme-valgepöögimetsade elupaikade hävimise.
- 77 Just selleks, et võimalikult lühendada ajavahemikku, mille vältel aktiivse metsamajandamise meetmed on kuni põhimenetluses otsuse tegemiseni peatatud, ning võttes arvesse Poola Vabariigi esitatud argumente liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi lahendamise kiireloomulisuse kohta, otsustas Euroopa Kohtu president rahuldada 9. augustil 2017 komisjoni taotluse menetleda kohtuasja C-441/17 eelisjärjekorras vastavalt kodukorra artiklile 53, ning lisaks sellele otsustas kodukorra artikli 133 lõike 3 kohaselt 11. oktoobril 2017 omal algatusel, et kohtuasi lahendatakse kiirendatud menetluses.
- 78 Mis puudutab sotsiaalset kahju, millele Poola Vabariik viitas, siis ei ole ta selgitanud põhjusi, miks tooks aktiivse metsamajandamise meetmete peatamine kaasa „asjassepuutuva ala sotsiaalmajandusliku funktsiooni kasutamise täieliku blokeerimise“ ning takistaks läheduses elavatel inimestel kasutada Białowieża metsa majanduslikel eesmärkidel. Need huvid ei tundu väärtuslikumad kui elupaikade ja liikide kaitsmise huvi.
- 79 Kuna puudub üksikasjalik teave selle kohta, millist kahju võiks kuuse-kooreürask lühikese aja jooksul tekitada, on pakilisem vältida kahju, mida võiks nende meetmete jätkamine kaitsealale tekitada.
- 80 Kõike eeltoodut arvestades tuleb rahuldada komisjoni esitatud ajutiste meetmete kohaldamise taotlus, millele on osutatud käesoleva määruse punktis 1.
- 81 Määratud ajutisi meetmeid tuleb kooskõlas selle taotlusega siiski erandkorras mitte kohaldada hädavajalikele aktiivse metsamajandamise meetmetele, mis on proportsionaalsed, et otse ja viivitamata tagada inimeste julgeolek, kui muud, vähem radikaalsed meetmed on objektiivsetel põhjustel võimatud.
- 82 Järelikult võib neid metsamajandamise meetmeid jätkata vaid siis, kui need on ainus vahend inimeste julgeoleku tagamiseks teede või muude oluliste taristute vahetus läheduses ning objektiivsetel põhjustel ei ole julgeolekut võimalik tagada muude, vähem radikaalsete meetmetega, nagu ohtude piisav märgistamine või üldsusele sellisesse vahetusse lähedusse mineku keelamine koos asjakohaste sanktsioonidega.
- 83 Kuna käesoleva määruse punktides 81 ja 82 mainitud julgeolekukaalutus on erand määratud ajutistest meetmetest, siis tuleb täpsustada, et esiteks tuleb seda erandit tõlgendada kitsalt, eriti kuna niisugune tõlgendus tagab ajutiste meetmete kasuliku mõju.
- 84 Teiseks on Poola Vabariigi ülesanne tõendada, et neis punktides ette nähtud tingimused on täidetud iga kord, kui ta soovib seda erandit kasutada, eelkõige pildistamisega enne ja pärast aktiivse metsamajandamise meetmete rakendamist. Nimelt lasub erandit õigustavate erandlike asjaolude olemasolu tõendamise koormis poolel, kes soovib nendele asjaoludele tugineda (vt selle kohta kohtuotsus, 8.4.2008, komisjon vs. Itaalia, C-337/05, EU:C:2008:203, punkt 58 ja seal viidatud kohtupraktika).

Kautsjoni määramise taotlus

- 85 Poola Vabariik leiab, et juhul, kui komisjoni taotlus rahuldatakse, tuleks ajutiste meetmete kohaldamise määruse täitmine seada sõltuvusse komisjoni poolt kodukorra artikli 162 lõike 2 kohaselt kautsjoni maksimisest, mille suurus vastaks selle määruse täitmisest tuleneda võiva kahju suurusele, s.o 3 240 000 000 zlotti – summa, mille arvutamisel on lähtutud Poola õigusaktidest, mis näevad ette hüvitamise kohustuse juhuks, kui maa kaotab metsamaa staatuse, nagu märgitud käesoleva määruse punktis 70.
- 86 Seoses sellega olgu meenutatud, et selle kodukorrasätte kohaselt saab kautsjoni maksmiseks kohustada vaid juhul, kui pool, kellelt kautsjoni maksmist nõutakse, võlgneb summa, mille maksmist kautsjon peab tagama, ning on oht, et ta muutub maksejõuetuks (kohtumäärus, 12.7.1990, komisjon vs. Saksamaa, C-195/90 R, EU:C:1990:314, punkt 48).
- 87 Käesolevas asjas ei ole sellega tegemist, sest igal juhul puudub alus eeldada, et liit ei suudaks maksta kahjuhüvitist, mis talt võidakse välja mõista (vt analoogia alusel kohtumäärus, 12.7.1990, komisjon vs. Saksamaa, C-195/90 R, EU:C:1990:314, punkt 49).
- 88 Sellest järeldub, et taotletud ajutiste meetmete määramist ei tule seada sõltuvusse komisjoni poolt kautsjoni maksimisest.

Komisjoni täiendav taotlus, et määrataks karistusmaks

- 89 Komisjon väidab 13. septembril 2017 esitatud täiendavas taotluses, et tegevus, mille ajutist peatamist nõuti Euroopa Kohtu asepresidendi 27. juuli 2017. aasta määruses komisjon vs. Poola (C-441/17 R, ei avaldata, EU:C:2017:622), jätkus pärast selle määruse liikmesriigile kättetoimetamist, millega eirati määratud ajutisi meetmeid. Oma väite põhjendamiseks viitab komisjon eeskätt Teadusuuringute Ühiskeskuse 6. septembri 2017. aasta aruandele, mille aluseks olid satelliitfotod Białowieža alast, ning komisjoni talituste tehtud uuringule, mille aluseks oli Poola kodanikuühiskonna liikmete tehtud fotode ning selliste andmete võrdlus, mida esitas metsamet looduslike elupaikade ja kaitsealuste liikide paiknemise kohta.
- 90 Nende andmete põhjal ja ELTL artikli 279 alusel taotleb komisjon, et Poola Vabariigile määrataks karistusmaks juhuks, kui ta ei täida käesoleva määrusega määratud meetmeid. Komisjon ei täpsusta taotletava karistusmaks summat, kuid selleks, et ta saaks jälgida, kas Poola Vabariik täidab käesolevat määrust, ja vajaduse korral selle summa välja arvutada, soovib ta karistusmaks summa määramisel arvesse võtta puudega kaetud ala pindala vähenemist kaitstavates elupaikades.
- 91 Poola Vabariik väidab vastu, et täiendav taotlus on ilmselgelt vastuvõetamatu, kuna erinevalt ELTL artiklist 260 ei anna ELTL artikkel 279 sõnaselgelt Euroopa Kohtule õigust määrata liikmesriikidele karistusmaksid ning sellist õigust ei saa tuletada viimati nimetatud artikli teleoloogilisest tõlgendusest. Sellise taotluse rahuldamine käesolevas asjas rikuks Poola Vabariigi kaitseõigusi, sest tal ei ole olnud võimalust esitada oma seisukohta ei selle kohta, kas aktiivse metsamajandamise meetmed vastavad Euroopa Kohtu asepresidendi 27. juuli 2017. aasta määruses komisjon vs. Poola (C-441/17 R, ei avaldata, EU:C:2017:622) tunnustatud avaliku julgeoleku erandile, ega taotletud karistusmaks summa kohta.
- 92 Igall juhul on see täiendav taotlus põhjendamatu, sest komisjon lähtus nimetatud kohtumääruse rikkumist järeldades esiteks selles määruses ette nähtud avaliku julgeoleku erandi ulatuse väärtust tõlgendusest ja teiseks tõendusjõuta dokumentidest.
- 93 17. oktoobri 2017. aasta kohtuistungil kordasid pooled sisuliselt oma argumente.

- 94 Komisjoni esitatud täiendava taotluse lahendamiseks olgu meenutatud, et nagu käesoleva määruse punktis 43 märgitud, on ajutiste meetmete kohaldamise menetluse eesmärk tagada tulevikus tehtava lõpliku otsuse täieulatuslik toime, vältimaks lünka Euroopa Kohtu tagatud õiguskaitstes.
- 95 Seetõttu on see menetlus põhimenetluse suhtes, millele see lisandub, puhtalt täiendavat laadi. Selles kontekstis peab ajutisi meetmeid kohaldava kohtuniku tehtav lahend olema ajutist laadi selles mõttes, et see ei tohi teha ette ära otsust tulevikus lahendatavates sisulistes küsimustes, jättes selle ilma kasulikust mõjust (vt selle kohta kohtumäärus, 17.5.1991, CIRFS jt vs. komisjon, C-313/90 R, EU:C:1991:220, punkt 24).
- 96 Aluslepinguga kehtestatud õiguskaitsevahendite süsteemis võib pool mitte üksnes nõuda põhimenetluses vaidlustatud akti täitmise peatamist ELTL artikli 278 alusel, vaid ka tugineda ELTL artiklile 279, et taotleda ajutiste meetmete kohaldamist. Viimati nimetatud sätte alusel võib ajutisi meetmeid kohaldav kohtunik muu hulgas anda vastaspoolele ajutisi korraldusi (Euroopa Kohtu presidendi määrus, 24.4. 2008, komisjon vs. Malta, C-76/08 R, ei avaldata, EU:C:2008:252, punkt 19).
- 97 Seega annab ELTL artikkel 279 Euroopa Kohtule pädevuse määrata mis tahes ajutisi meetmeid, mida ta vajalikuks peab, et tagada lõpliku otsuse täielik toime.
- 98 On tõsi, et kodukorra artikli 160 lõikest 3 nähtuvalt on hageja ülesanne taotleda ajutisi meetmeid, mida ta vajalikuks peab, ning tõendada, et nende kohaldamise tingimused on täidetud.
- 99 Kui aga ajutiste meetmete kohaldamise taotlus on esitatud, peab ajutisi meetmeid kohaldav kohtunik tagama, et meetmed, mida ta kavatses kohaldada, on nende eesmärgi saavutamiseks piisavalt tõhusad. Just sel eesmärgil annab ELTL artikkel 279 sellele kohtunikule ulatusliku kaalutusõiguse, mida kasutades on kohtunikul iga asja konkreetseid asjaolusid arvestades eelkõige õigus täpsustada taotletud meetmete eset ja ulatust ning võtta vajaduse korral omal algatusel, kui ta seda otstarbekaks peab, täiendavaid meetmeid, et tagada määratavate ajutiste meetmete tõhusus.
- 100 Eelkõige peab ajutisi meetmeid kohaldav kohtunik saama tagada poolele ELTL artikli 279 alusel antud korralduse tõhusust, võttes mis tahes meetme, et panna nimetatud pool ajutiste meetmete kohaldamise määrust täitma. Eeskätt võib selliseks meetmeks olla karistusmaks määramine juhuks, kui asjaomane pool seda määrust ei täida.
- 101 Poola Vabariik on seisukohal, et ainult ELTL artikkel 260 annab Euroopa Kohtule õiguse liikmesriikidele sanktsioone määrata. Ta järeldeb sellest, et kui ta on komisjoni arvates rikkunud Euroopa Kohtu asepresidendi 27. juuli 2017. aasta määrusest komisjon vs. Poola (C-441/17 R, ei avaldata, EU:C:2017:622) tulenevaid kohustusi, siis peab komisjon kõigepealt esitama liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi ELTL artikli 258 alusel, ning alles siis, kui Euroopa Kohus selle hagi rahuldab ja Poola Vabariik ei täida Euroopa Kohtu otsust, on komisjonil õigus esitada hagi ELTL artikli 260 alusel.
- 102 Tuleb siiski tõdeda, et esiteks ei saa käesolevas kohtuasjas pidada karistusmaksset sanktsiooniks ning teiseks kahandab tõlgendus, mille Poola Vabariik on andnud üldiselt liidu õiguse õiguskaitsevahendite süsteemile ja konkreetsetelt ajutiste meetmete kohaldamise menetlusele, märkimisväärselt võimalust, et see menetlus saavutaks oma eesmärgi juhul, kui liikmesriik, kelle suhtes on ajutised meetmed määratud, seda määrust ei täida. Kui liikmesriiki sunnitakse ajutisi meetmeid kohaldava kohtuniku määratud ajutiste meetmete järgimisele sellega, et nende täitmata jätmise korral on ette nähtud karistusmaks, on selle eesmärgiks tagada liidu õiguse tõhus kohaldamine, mis on lahutamatu ELL artiklis 2 ette nähtud ja liidu aluseks olevast õigusriigi põhimõttest.

- 103 Kuigi on tõsi, et ELTL artiklil 279 põhineva ajutiste meetmete kohaldamise menetluse ulatust piirab selle menetluse täiendav laad põhimenetluse suhtes ja selle tulemusel võetavate meetmete ajutisus, iseloomustavad seda siiski ulatuslikud õigused, mis on antud ajutisi meetmeid kohaldavale kohtunikule, et võimaldada tal tagada lõpliku otsuse täielik toime.
- 104 Kui ajutisi meetmeid kohaldav kohtunik leiab, et kohtuasja konkreetsed asjaolud nõuavad täiendavate meetmete võtmist, et tagada taotletud ajutiste meetmete tõhusus, on ajutisi meetmeid kohaldaval kohtunikul muu hulgas ELTL artikli 279 alusel õigus näha ette karistusmaks määramine liikmesriigile juhuks, kui liikmesriik ei järgi määratud meetmeid.
- 105 Kuna karistusmaks määramise väljavaade aitab heidutada asjaomast liikmesriiki määratud ajutiste meetmete rikkumisest, tugevdab see nende tõhusust ja tagab ühtlasi lõpliku otsuse täieliku toime, mahtudes niiviisi ELTL artikli 279 eesmärgi raamesse.
- 106 Seoses Poola Vabariigi argumendiga, et karistusmaks määramine on pöördumatu ja väljub seetõttu ELTL artikli 279 kohaldamisalast, tuleb märkida, et ajutisi meetmeid kohaldava kohtuniku otsus on ajutine selles mõttes, et see ei tohi teha ette ära otsust tulevikus lahendatavates sisulistes küsimustes, jättes selle ilma kasulikust mõjust.
- 107 Karistusmaks määramine vaid selleks, et tagada kõnesolevate ajutiste meetmete järgimine, ei mõjuta kuidagi tulevikus sisulistes küsimustes tehtava kohtuotsuse sisu.
- 108 Järelikult kuulub täiendav meede, mis näeb ette karistusmaks määramise juhul, kui liikmesriik, kelle suhtes on määratud ajutised meetmed, neid ei järgi, ELTL artikli 279 kohaldamisalasse.
- 109 Ilma et menetluse praeguses staadiumis oleks vaja kindlaks teha, kas Poola Vabariik ei ole täitnud Euroopa Kohtu asepresidendi 27. juuli 2017. aasta määrust komisjon vs. Poola (C-441/17 R, ei avaldata, EU:C:2017:622), nagu väidab komisjon, on antud juhul vaja märkida, et kohtuasja toimikus on piisavalt tõendeid, mis annavad Euroopa Kohtule alust kahelda, kas see liikmesriik on nimetatud määrust täitnud ja kas ta on valmis täitma käesolevat määrust kuni sisulise kohtuotsuse kuulutamiseni.
- 110 Nimelt on Poola Vabariik väitnud, et Euroopa Kohtu asepresidendi 27. juuli 2017. aasta määruses komisjon vs. Poola (C-441/17 R, ei avaldata, EU:C:2017:622) ette nähtud avaliku julgeoleku erandi kitsendatud tõlgendusega ei saa nõustuda, ning ta on üldiselt kinnitanud, et seda määrust on täielikult täidetud ning pärast selle määruse kättetoimetamist on metsamajandamise meetmeid jätkatud vaid avaliku julgeoleku tagamise eesmärgil.
- 111 Komisjon on oma täiendava taotluse põhjendamiseks esitanud Euroopa Kohtule satelliitfotosid, mis tõendavad, et aktiivse metsamajandamise meetmeid jätkati metsamaa neis osades, kus vajadus neid meetmeid avaliku julgeoleku tõttu mitte peatada ei olnud ilmselge.
- 112 Kuigi Poola Vabariik eitab nende satelliitfotode tõendusjõudu, on need kõik koos siiski piisavad, et anda alust kahtluseks, kas Poola Vabariik on täielikult täitnud Euroopa Kohtu asepresidendi 27. juuli 2017. aasta määrust komisjon vs. Poola (C-441/17 R, ei avaldata, EU:C:2017:622) või kas ta kavatses täita käesolevat määrust, eelkõige seoses selles ette nähtud avaliku julgeoleku erandi tõlgendusega. Asjaolu, et Poola Vabariik on usaldanud avaliku julgeoleku nõuete hindamise sõltumatule *ad hoc* komiteele, ei vabasta seda liikmesriiki kohustusest tagada selle erandi piiridest kinnipidamine.
- 113 Seetõttu ei saa välistada ohtu, et kui käesolev määrus peab piirduma nende meetmete kinnitamisega, mis määrati Euroopa Kohtu asepresidendi 27. juuli 2017. aasta määrusega komisjon vs. Poola (C-441/17 R, ei avaldata, EU:C:2017:622), siis on selle tõhusus piiratud.

- 114 Käesoleva kohtuasja konkreetseid asjaolusid silmas pidades tundub vajalik – olles käesoleva määruse punktides 81 ja 82 täpsustanud avaliku julgeoleku erandi ulatust, nagu pakkus komisjon 11. septembri 2017. aasta ja 17. oktoobri 2017. aasta kohtuistungil – suurendada käesoleva määrusega määratud ajutiste meetmete tõhusust seeläbi, et juhuks, kui Poola Vabariik neid ajutisi meetmeid viivitamata ja täielikult ei järgi, nähakse ette karistusmaks määramine, et heidutada seda liikmesriiki viivitamast käesoleva määruse järgimisega.
- 115 Selleks tuleb kohustada Poola Vabariiki hiljemalt 15 päeva jooksul käesoleva määruse kättetoimetamisest teavitama komisjoni kõigist meetmetest, mida ta on käesoleva määruse täitmiseks võtnud, sealhulgas käesoleva määruse punktides 25 ja 26 mainitud tegevuse peatamisest kõnesoleva metsa osas, ning esitama üksikasjalikud põhjendused selle kohta, milliseid aktiivse metsamajandamise meetmeid ta kavatses jätkata nende vajalikkuse tõttu avaliku julgeoleku tagamiseks vastavalt käesoleva määruse punktidele 81 ja 82.
- 116 Kui komisjon leiab, et Poola Vabariik ei ole käesolevat määrust täielikult täitnud, võib ta taotleda menetluse jätkamist. Selle taotluse põhjendamiseks tuleb komisjonil vajaduse korral tõendada, et Poola Vabariik ei ole aktiivse metsamajandamise meetmeid peatanud, ning kui komisjon on seda tõendanud, tuleb sel liikmesriigil tõendada, et nende meetmete jätkamist õigustab vajadus tagada avalik julgeolek vastavalt käesoleva määruse punktidele 81 ja 82. Euroopa Kohus otsustab uue määrusega, kas käesolevat määrust on rikutud.
- 117 Seoses sellega tuleb asuda seisukohale, et käesolev määrus kinnitab ajutisi meetmeid, mis on juba määratud Euroopa Kohtu asepresidendi 27. juuli 2017. aasta määrusega komisjon vs. Poola (C-441/17 R, ei avaldata, EU:C:2017:622), ning on osa menetlusest, mis puudutab ajutisi meetmeid, mille järgimine on vajalik, vältimaks kõnesoleval alal tõsise ja korvamatu kahju tekkimist ning mis määrati asjassepuutuvate huvide kaalumise põhjal. Poola Vabariigilt nõutav käitumine seisneb aktiivse metsamajandamise meetmete peatamises ning seega on ajutiste meetmete tõhusus seotud nende viivitamatu täitmisega. Kui Poola Vabariigil tekib kahtlusi käesoleva määruse tõlgendamises, tuleb need lahendada kokkuleppel komisjoniga, järgides lojaalse koostöö üldpõhimõtet.
- 118 Kui tuvastatakse rikkumine, mõistab Euroopa Kohus Poola Vabariigilt komisjoni kasuks välja karistusmaksu, mille summa on vähemalt 100 000 eurot päevas, alates käesoleva määruse Poola Vabariigile kättetoimetamisest kuni kohtuasjas C-441/17 lõpliku kohtuotsuse kuulutamiseni.
- 119 Kõike eeltoodut arvestades tuleb komisjoni täiendav taotlus lahendada edaspidi.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (suurkoda) määrab:

1. Poola Vabariigil tuleb viivitamata ja kuni kohtuasjas C-441/17 lõpliku kohtuotsuse kuulutamiseni peatada:

- aktiivse metsamajandamise meetmed elupaikades 91D 0 (rabametsad) ja 91E0 (lammimetsad pajude, paplite, leppade ja saarepuudega) ning rohkem kui saja aasta vanuste puistutega elupaigas 9170 (subkontinentaalne tamme-valgepöögimets), samuti valgeselg-kirjurähni (*Dendrocopos leucotos*), laanerähni (*Picoides tridactylus*), värbkaku (*Glaucidium passerinum*), karvasjalg-kaku (*Aegolius funereus*), herilaseviu (*Pernis apivorus*), väike-kärbsenäpu (*Ficedula parva*), kaelus-kärbsenäpu (*Ficedula albicollis*) ja õõnetuvi (*Colomba oenas*) elupaigas ning saproksüülsete mardikate – väikese punalamesklase (*Cucujus cinnaberinus*), *Boros schneideri*, *Phryganophilus ruficollis*'e, *Pytho kolwensis*'e, *Rhysodes sulcatus*'e ja *Buprestis splendens*'e elupaikades ning
- üle saja aasta vanuste surnud kuuskede äraviimine ja puude langetamine metsaraie laiendamise raames alal PLC200004 Puzcza Białowieska (Poola),

see tähendab meetmed, mis tulenevad Poola Vabariigi keskkonnaministri 25. märtsi 2016. aasta otsusest ning Lasy Państwowe (metsamet, Poola) peadirektori 17. veebruari 2017. aasta otsuse nr 51 artikli 1 punktidest 2 ja 3.

2. Erandina võib Poola Vabariik jätkata käesoleva määruse resolutsiooni punktis 1 nimetatud meetmeid, kui need on hädavajalikud ning proportsionaalsed inimeste julgeoleku otse ja viivitamata tagamiseks ning tingimusel et muud, vähem radikaalsed meetmed on objektiivsetel põhjustel võimatud.

Järelikult võib neid metsamajandamise meetmeid jätkata vaid siis, kui need on ainus vahend inimeste julgeoleku tagamiseks teede või muude oluliste taristute vahetus läheduses ning objektiivsetel põhjustel ei ole julgeolekut võimalik tagada muude, vähem radikaalsete meetmetega, nagu ohtude piisav märgistamine või üldsusele sellisesse vahetusse lähedusse mineku keelamine koos asjakohaste sanktsioonidega.

3. Poola Vabariik peab hiljemalt 15 päeva jooksul käesoleva määruse kättetoimetamisest teavitama Euroopa Komisjoni kõigist meetmetest, mida ta on käesoleva määruse täitmiseks võtnud, ning esitama üksikasjalikud põhjendused selle kohta, milliseid aktiivse metsamajandamise meetmeid ta kavatses jätkata nende vajalikkuse tõttu avaliku julgeoleku tagamiseks vastavalt käesoleva määruse punktidele 81 ja 82.
4. Lahendada Euroopa Komisjoni täiendav taotlus edaspidi.
5. Otsustada kohtukulude kandmine edaspidi.

Allkirjad